

Złote gody Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych

Bronisław Paczyński*

21 grudnia 1955 r. Prezes Centralnego Urzędu prof. Andrzej Bolewski zarządzeniem nr 90 powołał Komisję Dokumentacji Hydrogeologicznych (KDH) oraz Komisję Dokumentacji Geologiczno-Inżynierskich (KDGI). Były to więc dwie kolejne komisje utworzone po Komisji Zasobów Kopalin (KZK), którą

powołano w 1951 r., jako państwowy organ w celu *kontroli prawidłowego obliczania zasobów złóż* — najważniejszego zadania, za jaki uznano stworzenie bazy surowcowej dla rozwoju gospodarki zrujnowanego kraju. Doświadczenie pracy KZK zostało wykorzystane przy opracowywaniu zasad działania KDH, do zadań której należała (Paczyński & Jagielska, 1994):

□ ocena dokumentacji w zakresie prawidłowości ustalania zasobów wód podziemnych,

□ ocena, na polecenie prezesa Centralnego Urzędu Geologii, dokumentacji i opracowań geologicznych innych niż wyżej wymienione, a dotyczących wód podziemnych,

□ analiza metod prowadzenia prac geologicznych dla celów dokumentacyjnych, opiniowanie przepisów, dotyczących projektowania prac geologicznych oraz ustalania zasobów wód podziemnych.

Z perspektywy 50-lecia uderza trafność postawionych wówczas zadań i ich aktualność w dzisiejszej, jakże odmiennej sytuacji politycznej, gospodarczej i hydrogeologicznej kraju.

Jakkolwiek pradzieje hydrogeologii polskiej sięgają lat trzydziestych, a nawet dwudziestych ubiegłego wieku, praktycznie jej rozwój, jako samodzielnej dyscypliny naukowej, dziedziny zawodowej i gospodarczej wiązać należy niewątpliwie z okresem po II wojnie światowej. Można zatem, z niewielkim tylko uproszczeniem przyjąć, że powstanie Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych było równoczesne z narodzinami polskiej hydrogeologii. Rozwój hydrogeologii krajowej, stymulowany coraz wyższym poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego kadry, wpływał na pracę KDH, ale też wymogi komisji ustalały standardy badań hydrogeologicznych, metodyki oceny zasobów i poziomu dokumentowania. Była to więc współzależność owocna i integrująca. Przez półwiecze swego istnienia Komisja Dokumentacji Hydrogeologicznych pełniła funkcję jakby „filtra” doprowadzającego opiniowane elaboraty do poziomu zgodnego z obowiązującymi standardami profesjonalnymi i legislacyjnymi.

Monopolistyczna pozycja Komisji, opiniującej ale także kontrolującej początkowo praktycznie wszystkie badania i prace dotyczące rozpoznania, ustalania i zagospodarowania zasobów wód podziemnych, uległa, wobec lawinowo rosnącemu potokowi projektów i dokumentacji, ograniczeniu. Kolejne rozporządzenia skierowały część spraw do Komisji Geologicznych organów administracji wojewódz-

kiej, a w ostatnich latach nawet powiatowej, zachowując dla KDH opracowania regionalne, wód leczniczych i termalnych, odwodnień, magazynowania podziemnego, monitoringu oraz zagadnień metodycznych, programowych i legislacyjnych. Wiązało się z tym również zwolnienie KDH z obowiązków kontrolno-decyzyjnych na rzecz wyłącznie opiniodawczych. Następstwem tych działań był stopniowo malejący dopływ rozpatrywanych spraw, od początkowych ponad 150, do obecnie rejestrowanych 80–60/rok, a ponadto pewne obniżenie formalnej rangi Komisji, z organu międzyresortowego na rzecz opiniodawczo-doradczego Ministra Środowiska. Przykładowo, od 1994 r., tj. ukazania się znowelizowanego prawa geologicznego i górniczego, przewodniczącego KDH powołuje Minister Środowiska, a nie jak poprzednio premier Rady Ministrów.

Spoglądając z perspektywy minionego półwiecza nie sposób uwolnić się jednak z nostalgicznej zadumy, że oto w tej naszej ekspresowo mknącej rzeczywistości ostała się w niezmienionej nazwie i działaniu dziwaczna, omszała instytucja — Komisja Dokumentacji Hydrogeologicznych. Czy to wynik skromnego zaangażowania politycznego, ograniczonego „władztwa”, a może po prostu merytorycznego przekonania, że bez tego „filtra” środowisko hydrogeologiczne kraju byłoby zagrożone. Otuchy dodają znajdujące się w dobrym stanie dwie inne siostry: Komisja Zasobów Kopalin i Komisja Dokumentacji Geologiczno-Inżynierskich.

Kronika

Przy opisie dziejów KDH autor korzystał z zasobów komisji, wcześniejszych informacji (Paczyński & Jagielska, 1994), a także z łaskawie udostępnionych dokumentów i wspomnień Mariana Ciechanowskiego, wiceprzewodniczącego KDH, który uczestniczy w pracach komisji od jej powstania.

Pierwszym przewodniczącym KDH był prof. Zdzisław Pazdro (ryc. 1), kierownik Katedry Geologii Inżynierskiej i Hydrogeologii Politechniki Gdańskiej, kierujący komisją aż do października 1974 r., a później uczestniczący w jej pracach, służąc radą i doświadczeniem.

Przez pół roku, do marca 1975 r. obowiązki przewodniczącego pełnili kolejno mgr Tadeusz Kliński i inż. Marian Ciechanowski, pracownicy Centralnego Urzędu Geologii. Od marca 1975 r. do 1984 r. przewodnictwo KDH przejął profesor Akademii Górniczo-Hutniczej Antoni Stanisław Kleczkowski (ryc. 1), a następnie doc. Stanisław Turek (ryc. 1), kierownik Zakładu Hydrogeologii w PiG. Po Jego przedwczesnej śmierci w styczniu 1990 r. został powołany na to stanowisko prof. Bronisław Paczyński (ryc. 1) z Państwowego Instytutu Geologicznego.

Zasady powoływania członków komisji (do 25 osób) precyzowało zarządzenie nr 74 Prezesa Rady Ministrów z 23 maja 1963 r., gdzie też jest zapis iż KDH *działa jako państwowy organ kontrolujący prawidłowość ustalania zasobów wód podziemnych oraz oceny metod prac i badań*. Zgodnie z tym zarządzeniem członków komisji powoływał

*ul. Gen. J. Zajączka 8 m 108, 01-522 Warszawa

Ryc. 1. Kolejni przewodniczący Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych, od lewej: Zdzisław Pazdro, Antoni Kleczkowski, Stanisław Turek i Bronisław Paczyński

prezes Centralnego Urzędu Geologii z własnego wyboru oraz spośród osób wskazanych przez 11 wymienionych instytucji i ministerstw. Z poszczególnych resortów członkami KDH w pierwszych latach jej działalności byli m.in.: prof. A.S. Kleczkowski (szkolnictwo wyższe), mgr S. Zwierz (komunikacja), mgr J. Głodek (gospodarka wodna), inż. Cz. Ćwiartniewski (rolnictwo), dr I. Potocki (zdrowie), mgr W. Rutkiewicz (budownictwo).

Procedura opiniowania i prowadzenia posiedzeń w początkowym okresie działalności komisji była dwuetapowa. Każde opracowanie było najpierw wstępnie opiniowane przez merytoryczny departament CUG i zwracane wykonawcy jeśli wykazywało braki formalne lub przekazywane do KDH. Ocena komisji była również podejmowana dwukrotnie. Podstawowa prezentacja, dyskusja i obrona pracy odbywała się na posiedzeniach zespołów roboczych, ale ostateczna akceptacja elaboratu, przed przedłożeniem prezesowi CUG do podpisu, następowała na posiedzeniu plenarnym KDH, gdzie rozpatrywano co najmniej 10 spraw. Ten tryb postępowania bardzo wydłużał procedurę opiniowania i zatwierdzania opracowań i został po 5 latach zaniechany. Tok rozpatrywania opracowań na posiedzeniach komisji, zaproponowany następnie przez prof. Z. Pazdro i w znacznym stopniu nadal obowiązujący, przedstawia się następująco:

- wprowadzenie i ocena rzeczoznawcy (koreferenta),
- pytania do rzeczoznawcy,
- obrona pracy przez autora (zespół autorski), wyjaśnienia inwestora,
- dyskusja z udziałem przedstawicieli zaproszonych instytucji i specjalistów spoza członków KDH,
- ocena pracy przez członków zespołu KDH na posiedzeniu zamkniętym,
- ogłoszenie wyników posiedzenia zamkniętego, zapisanie lub ponowne omówienie zastrzeżeń autorów, inwestora lub zaproszonych specjalistów.

Przy rozpatrywaniu opracowań o zasięgu regionalnym, dużych ujęć, rozległych odwodnień kopalnianych, ujęć wód leczniczych i termalnych, posiedzenia KDH odbywają się niekiedy na sesjach wyjazdowych, co sprzyja lepszemu zaznajomieniu członków komisji z uwarunkowaniami dokumentacyjnymi.

Pierwsze uściślenie zasad działania KDH oraz obowiązku ustalania zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych wprowadziły Uchwała nr 29 Rady Ministrów z 26 stycznia 1960 r. oraz Zarządzenie Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z 12 sierpnia 1960 r. z następującym zapisem:

□ wszystkie inwestycje, gdzie przewidziano korzystanie z wód podziemnych, należy poprzedzić udokumentowaniem zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych, wg stopnia rozpoznania w kategoriach C, B, A,

□ zatwierdzenie tych zasobów, w zależności od ich wielkości podlegało Prezesowi Centralnego Urzędu Geologii lub Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. Do kompetencji KDH i Prezesa CUG należały ujęcia o wydajności (zasobach) ponad 25 m³/h lub głębokości studzien ujęcia ponad 150 m, a na terenach deficytowych ponad 6 m³/h i głębokości ujęcia przekraczającej 30 m. W Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych rozpatrywano również wody lecznicze.

Zarządzenie Prezesa CUG z 1962 r. zwiększyło zakres uprawnień organów wojewódzkich pozostawiając w gestii KDH:

- otwory o głęb. ponad 150 m i wydajności 80 m³/h, a w przypadku 2 lub więcej otworów o wydajności 50 m³/h,
- w strefach ochronnych ujęć jeśli wydajność nowego, projektowanego ujęcia przekracza 25 m³/h, a głębokość 30 m,
- wody lecznicze.

Dalsze zmiany wprowadziło zarządzenie Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z maja 1969 r., gdzie też pojawiło się po raz pierwszy pojęcie zasobów **regionu hydrogeologicznego**, a do KDH trafiać miały wyłącznie dokumentacje, gdy zapotrzebowanie lub zasoby eksploatacyjne wód podziemnych przekraczają 200 m³/h, a także jeśli ocena zasobów dotyczy regionu oraz wód leczniczych.

Zasadnicze zmiany legislacyjne, które objęły również Komisję Dokumentacji Hydrogeologicznych wiążą się z uchwaleniem w 1994 r. *Ustawy prawa geologicznego i górnictwa*, która spowodowała:

1. Zniesienie kategorii zasobów wód podziemnych,
2. Wprowadzenie pojęcia zasobów dyspozycyjnych dla ocen obszarowych,
3. Wprowadzenie pojęć wód leczniczych, termalnych i solanek,
4. Wprowadzenie odrębnej procedury dokumentowania zasobów wód źródeł,
5. Wyróżniono nowy typ dokumentacji, określających warunki hydrogeologiczne w związku z projektowanym:
 - odwodnieniem górnictwem,
 - wprowadzaniem (załączaniem) wód do górotworu,
 - odwodnieniem budowlanym,
 - lokalizowaniem obiektów potencjalnie zanieczyszczających wody podziemne,
 - ustanawianiem stref ochronnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

Zadania KDH sprowadziły się zatem do opiniowania:
— dokumentacji regionalnych zasobów dyspozycyjnych lub stref ochronnych GZWP,

— dokumentacji wód leczniczych, termalnych i solanek,
— większości dokumentacji określających warunki hydrogeologiczne,

— dokumentacji ustalających zasoby eksploatacyjne pitnych wód podziemnych o zasobach powyżej 200 m³/h.

Po kolejnym rozporządzeniu Rady Ministrów z 1998 r. ostatnia pozycja wypadła z zadań kompetencyjnych KDH, gdyż wszystkie dokumentacje ustalające zasoby eksploatacyjne wód podziemnych znalazły się w gestii województw i powiatów. Zmiana prawa geologicznego i górniczego w 2002 r. wprowadziła natomiast nowy typ dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zakończeniem odwadniania lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych, której opiniowanie należy do kompetencji KDH.

Bardzo już zaawansowana, obecna (2005 r.) nowelizacja prawa geologicznego i górniczego oraz prawa wodnego w niewielkim stopniu zmienia zakres działań naszej komisji. Część zmian legislacyjnych wynika z konieczności dostosowania niektórych przepisów do obowiązujących w Unii Europejskiej (Ramowa Dyrektywa Wodna).

W pięćdziesięciolecie KDH, podobnie jak w hydrogeologii krajowej, główna tematyka badawcza i profesjonalna zmieniała się, od dominacji w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych problemu zaopatrzenia w wodę (budowa ujęć wód podziemnych, metodyka oceny zasobów eksploatacyjnych) i ogólnego rozpoznania warunków hydrogeologicznych Polski, po rosnący udział zagadnień degradacji jakości, monitoringu i ochrony wód podziemnych, regionalnych ocen zasobów dyspozycyjnych i perspektywicznych oraz ich zagospodarowania, a także szczegółowej kartografii hydrogeologicznej. Istotne znaczenie mają również nowe kierunki hydrogeologiczne, związane z zaprzestaniem (ograniczeniem) odwodnień kopalnianych, magazynowaniem odpadów w górotworze, coraz bardziej intensywnym zagospodarowaniem wód leczniczych i termalnych i rosnącym znaczeniem hydrogeologii obszarów zurbanizowanych. Ten trend ilustruje częściowo tab. 1, z której też wynika ogólne zmniejszenie liczby opiniowanych opracowań z początkowych ponad 150 rocznie do ok. 90–60 w ostatnim 20-leciu.

Na zakończenie części historycznej podam skład osobowy komisji ustalony decyzją nr 29 Ministra Środowiska z 11 października 2000 r.:

□ przewodniczący — prof. dr hab. Bronisław Paczyński;
□ zastępcy przewodniczącego: inż. Marian Ciechanowski, prof. dr hab. Bogdan Kozerski, dr Zenobiusz Płochniewski (zrezygnował z udziału w KDH z uwagi na stan zdrowia);

□ członkowie: dr Stanisław Dąbrowski, mgr Albin Dendewicz, prof. dr hab. Jan Dowgiałło, mgr Edward Frączek, prof. dr hab. Wojciech Górecki, dr Piotr Herbich, dr Henryk Jacek Jezierski, mgr Jacek Kapuściński, dr Bogusław Kazimierski, mgr inż. Tadeusz Konasiewicz, mgr inż. Jacek Jackowicz-Korczyński, prof. dr hab. Stefan Krajewski, dr Sławomir Łodziński, prof. dr hab. Aleksandra Macioszczyk, prof. dr hab. Tadeusz Macioszczyk (zmarł), prof. dr hab. Jacek Motyka, dr Jan Prażak, prof. dr hab. Jan Przybyłek, prof. dr inż. Marek Rogoż, prof. dr hab. Andrzej Rózkowski, prof. dr hab. Andrzej Sadurski, mgr Teresa Stachowiak, prof. dr hab. inż. Andrzej Szczepański, prof. dr hab. Stanisław Witczak;

□ sekretarze: mgr Justyna Chmielewska, mgr Eliza Dziekan-Kamińska.

Problemy

Tematyka prac komisji, zagadnienia dyskusyjne, najczęstsze usterki przedkładanych opracowań, omówiono szerzej w równoległym artykule (Herbich i in., 2005), a także we wcześniejszej ocenie prac KDH (Paczyński & Jagielska, 1994). Tu chciałbym się zatrzymać jedynie na tych zagadnieniach, które sprawiają kłopoty interpretacyjne legislacyjne i merytoryczne.

W ostatnich latach wiele problemów sprawiało dokumentowanie i zagospodarowanie wód leczniczych trójką Krynica–Muszyna–Tylicz (Dowgiałło, 2002; Szczepański & Szklarczyk, 2005), gdzie obok szczerw podlegających koncesjonowaniu i gestii Ministra Środowiska, współwystępują wody zwykłe, których dokumentowanie podlega Starostwu. Dotychczasowe przepisy stwarzały okazję do rozpoznawania i dokumentowania wód ewidentnie leczniczych jako zwykłych, unikając procedury koncesjonowania. Próby takie podejmowano nie tylko w rejonie krynickim lecz również w Busku, w tym pierwszym nawet w powiązaniu z procesami sądowymi. Finalizowana obecnie nowelizacja przepisów, dotyczących wód leczniczych, termalnych i solanek powinna znacznie utrudnić manipulowanie wodami leczniczymi i zwykłymi w rejonach ich współwystępowania. Z uwagi na szybki rozwój przemysłu rozlewniczego wód mineralnych i stołowych, zwłaszcza z

Tab. 1. Tematyka prac Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych

Tematyka	Liczba opracowań				
	1988	1989	1992	1993	1994–2004
Ujęcia zwykłych wód podziemnych, ocena zasobów eksploatacyjnych	59	54	31	18	53
Ujęcia wód leczniczych, termalnych, solanek, ocena zasobów eksploatacyjnych	14	4	5	10	115
Ujęcia wód termalnych dla celów grzewczych, ocena zasobów eksploatacyjnych	–	1	3	5	31
Opracowania regionalne — ocena zasobów dyspozycyjnych, strefy ochronne GZWP, degradacja jakości, monitoring	12	12	13	194	246
Zatłaczanie i magazynowanie odpadów, ścieków i wód złożowych w górotworze	–	1	1	4	21
Inne — głównie odwodnienia górnicze, ocena poradników, instrukcji, aktów legislacyjnych	6	2	6	10	237
Łącznie	91	74	59	66	703

wykorzystaniem szczaw nie należy jednak oczekiwać całkowitego zaniechania prób omięcia kwalifikacji koncesyjnych i nadmiernej eksploatacji wód leczniczych w rejonach dużej koncentracji użytkowników w Karpatach, a w przyszłości również w Sudetach. Pozostaje też otwartym problem, czy uda się zapewnić równoległe użytkowanie wód leczniczych i zwykłych w rejonach ich współwystępowania, jeśli pozostają one w więzi hydraulicznej. Nawet wysoki poziom gospodarki wodnej, monitoringu i racjonalnej kontroli administracyjnej może się okazać niewystarczający, zmuszając do rezygnacji z użytkowania zwykłych wód podziemnych na rzecz wyłącznie wód leczniczych i powierzchniowych.

W przyszłości można również oczekiwać pewnego zagrożenia dla zasobów dyspozycyjnych wód termalnych środkowej części basenu podhalańskiego i ewentualnie rejonu Cieplic, jeśli ich użytkowanie będzie prowadzone bez systemu zatłaczania zwrotnego.

W ostatnich kilku latach przy rozpatrywaniu projektowanych obiektów magazynowania odpadów, ścieków i wód złożowych w górotworze wzrasta rola samorządów i opinii społecznej. Ich presja sprawia, że komisja większą uwagę przy opiniowaniu musi skupić na zupełnie nowych propozycjach lokalizacyjnych, gdzie brak doświadczeń regionalnych i oprócz ocen pojemności i szczelności poziomu magazynującego, ochrony użytkowych poziomów wodonośnych, istotne zagrożenia stanowią instalacje i obiekty powierzchniowe obszaru magazynowania. Najmniejsze zagrożenia stanowią wyeksploatowane złoża gazu i ropy, z uwagi na ich naturalną i potwierdzoną eksploatacją szczelność i pojemność, najwyższe zaś powierzchniowe i płytkie strefy magazynowania, pozostające w zasięgu zwykłych wód podziemnych i wpływów powierzchniowych.

Likwidacja kategorii A, B, C zasobów wód podziemnych, wprowadzona *Ustawą prawa geologicznego i górniczego* z 1994 r., wyłączyła równocześnie możliwość dopuszczalnego, warunkowego ich obowiązywania. Przed 1994 rokiem KDH często proponowała okresowe (5–10 lat) zatwierdzanie zasobów, z zaleceniem ich weryfikacji, zwykle w oparciu o wyniki rejestrowanej eksploatacji, rozwiniętego monitoringu, dodatkowych badań, a więc najbardziej wiarygodnych danych. Dotyczyło to dokumentacji ujęć, ale także regionalnych, w przypadku bardzo złożonych warunków hydrogeologicznych i zmiennych parametrów gospodarki wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Obecnie brak takiej możliwości dla komisji wszystkich szczebli, a w przypadku KDH również istotnych: ujęć wód leczniczych, termalnych i solanek oraz zasobów dyspozycyjnych. Wydaje się, że warunkowe przyjęcie ustalonych zasobów, ze wskazaniem okresu ich ważności, w niektórych wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach powinno być zachowane.

Z dziedziny legislacyjnej wymienić należy jeszcze docierający do komisji potok dokumentacji hydrogeologicznych dla kopalń likwidowanych lub zmieniających poziom odwodnienia. Dokumentacje takie mają sens merytoryczny i gospodarczy, jeśli dotyczą zakładów górniczych, których wyrobiska nie pozostają w więzi hydraulicznej (naturalnej i sztucznej — wyrobiskowej) z innymi kopalniami. Opracowywanie dokumentacji dla pojedynczych kopalń na niemal całym obszarze Górnośląskiego Zagłębia Węglowego jest marnotrawstwem środków, gdyż praktycznie nie wnoszą one istotnych informacji do zasięgu odwodnienia, udziału pięter wodonośnych i zagrożeń wodnych, wreszcie weryfikacji zasobów eksploatacyjnych.

Na zakończenie chciałbym wymienić ważniejsze zagadnienia programowe, które włączono do najbliższych działań KDH.

1. Obok ogólnie dobrych i bardzo dobrych opracowań regionalnych odnotowaliśmy również i takie, które wymagały gruntownej korekty i uzupełnień, trudnych z uwagi na pominięcie istotnych prac terenowych. Zdaniem komisji złą jakością opracowań oraz znaczne opóźnienia w ich realizacji nie rekompensuje niższy koszt propozycji ofertowych. Wiarygodność i doświadczenie wykonawcy powinno być bardziej brane pod uwagę przy akceptacji oferty.

2. Komisja przygotowuje dla potrzeb własnych, a także zleceńodawcy — uwarunkowania ofertowe (Departament Geologii i Koncesji Geologicznych), wykaz obligatoryjnych badań terenowych oraz zaleceń metodycznych i interpretacyjnych projektów oraz dokumentacji zasobów dyspozycyjnych i Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W wykazie tym znajdzie się zalecenie wyraźnego podziału systemów wodonośnych i zasobów dyspozycyjnych na 3 grupy, wg więzi hydraulicznej z wodami powierzchniowymi:

- ograniczona lub brak,
- wyraźna,
- ścisła ujęcia infiltracyjne z pogranicza wód powierzchniowych i podziemnych.

3. Ramowa Dyrektywa Wodna jako główne zadanie uznaje wspólną gospodarkę wodami powierzchniowymi i podziemnymi, co wiąże się z koniecznością opracowania jednolitych kryteriów i metodyki oceny zasobów dyspozycyjnych obu składowych bilansu. Wspólnota ta nie jest możliwa bez ścisłej współpracy specjalistów: hydrologów i hydrogeologów, a więc uwarunkowań organizacyjnych i programowych w Ministerstwie Środowiska.

4. Komisja uznaje również za celową aktualizację polityki resortu w zakresie hydrogeologii. Chodzi tu nie tyle o zasadniczą rewizję dotychczasowych założeń ale o wyraźne wskazanie priorytetowych zadań, w tym nowych z uwzględnieniem Ramowej Dyrektywy Wodnej, gdzie na pierwszym miejscu powinna się znaleźć wspólna gospodarka wodna.

Literatura

- HERBICH P., KOZERSKI B. & CIECHANOWSKI M. 2005 — Razy i mielizny dokumentowania na oceanie hydrogeologii. *Prz. Geol.*, 53: 810–817.
- DOWGIAŁŁO J. 2002 — Uwagi o aktualnych przepisach prawnych dotyczących wód leczniczych. *Prz. Geol.*, 50: 592–593.
- PACZYŃSKI B. & JAGIELSKA B. 1994 — Komisja Dokumentacji Hydrogeologicznych w latach 1956–1993. *Prz. Geol.*, 42: 419–421.
- Przepisy** o ustalaniu zasobów wód podziemnych 1967 — CUG. *Wyd. Geol.*
- Rozporządzenie** Ministra Środowiska z 19 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać dokumentacje hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie. *Dz. U.*, Nr 153, poz. 1779.
- Rozporządzenie** Rady Ministrów z 18. 12. 2001 r. w sprawie złóż wód podziemnych zaliczanych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złóż innych kopalń leczniczych, a także zaliczania kopalń pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalń podstawowych. *Dz. U.* Nr 156, poz. 1815.
- SZCZEPAŃSKI A. & SZKLARCZYK T. 2005 — Konieczność zmian przepisów w zakresie gospodarowania zasobami współwystępujących wód leczniczych, naturalnych wód mineralnych i zwykłych. *Miesięcznik WUG* nr 4/2005: 7–12.
- Uchwała** nr 29 Rady Ministrów z 26 stycznia 1960 r. w sprawie ustalenia i zatwierdzenia zasobów wód podziemnych.
- Zarządzenie** nr 90 Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z 21 grudnia 1955 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych.
- Zarządzenie** Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z 12 sierpnia 1960 r.
- Zarządzenie** Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z października 1962 r.
- Zarządzenie** nr 74 Prezesa Rady Ministrów z 23 maja 1963 r. w sprawie komisji oceniających prawidłowość ustalania zasobów złóż kopalń, zasobów wód podziemnych i warunków geologicznych dla potrzeb budownictwa. *Monitor Polski* nr 43, poz. 209.
- Zarządzenie** Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z maja 1969 r.